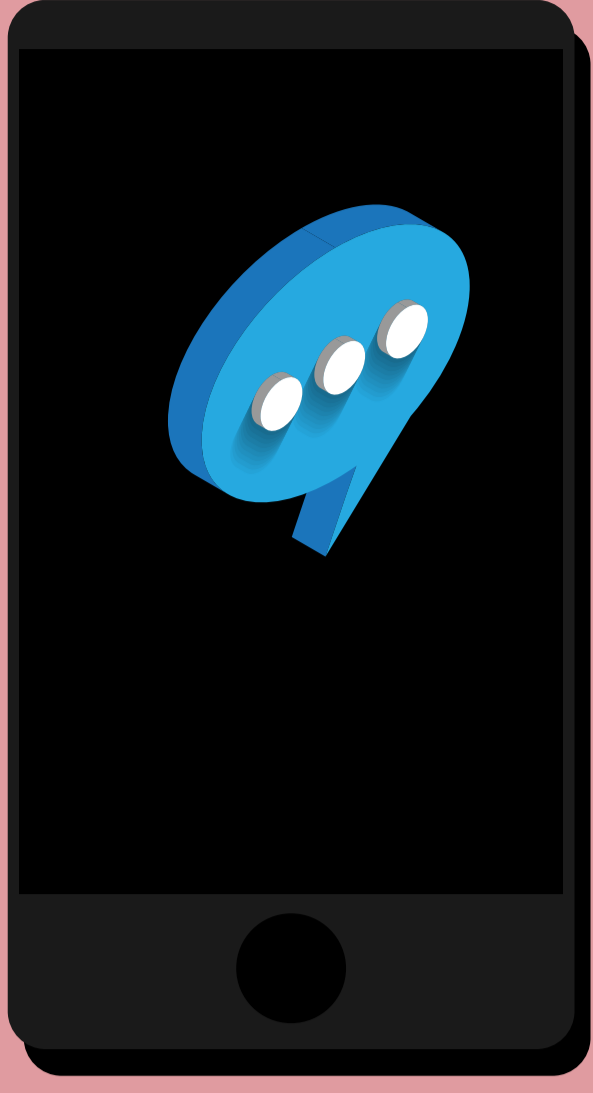

DATA LITERACY

ความฉลาดรู้ทางข้อมูล

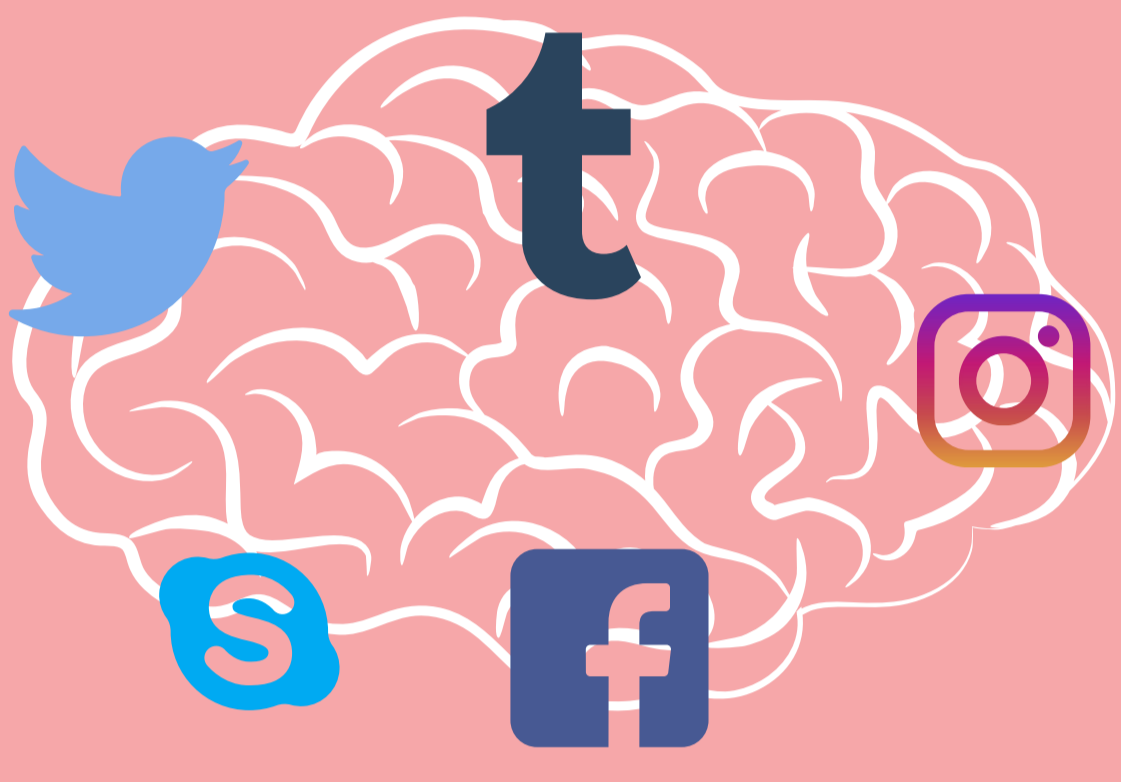

คุณเคยสงสัยไหมว่าข้อมูลที่ส่งต่อกันมานั้นเป็นเรื่องจริงหรือไม่?

ความสงสัยในข้อมูลข่าวสารที่เพื่อนส่งมาให้อาจฟังดูเป็นเรื่องตลกแต่หากไม่คิดให้ดีก่อนจะเชื่อข้อมูลเหล่านั้นและส่งต่อให้ผู้อื่นเราอาจเป็นผู้ถูกหลอกและกำลังส่งข้อมูลผิดๆ ให้กับคนรอบข้างโดยไม่รู้ตัว

ทุกวันนี้เราอยู่ในสังคมที่ข้อมูลข่าวสารถูกส่งต่อโดยยังไม่ได้รับการตรวจสอบ

ข่าวสารที่เราได้รับมาทุกวันนี้ ถูกส่งกระจายไปทั่วบน Social Media โดยมีได้ถูกตรวจสอบนำแปลที่สังคมในปัจจุบันคนเราเลือกที่จะ 'ไว้ใจคนส่งข่าวมากกว่าการตรวจสอบว่าข่าวสารนั้นเป็นความจริงหรือไม่'

แนวคิด Data Literacy หรือ ความฉลาดรู้ทางข้อมูล คือ ...

ความสามารถในการใช้ความรู้ในการผลิต คิด วิเคราะห์จากข้อมูล ซึ่งการมีความสามารถดังกล่าวนี้จะทำให้เราเป็นผู้บริโภคข่าวสารที่มีไหวพริบ และไม่ตกเป็นเครื่องมือของผู้ที่ไม่หวังดี

ข้อมูลข่าวสารที่เราได้รับมักมาในหลายรูปแบบ

การตั้งคำถามจากข้อมูลข่าวสารในรูปแบบต่างๆ เช่น ตัวเลข ข้อความ รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว เสียง จะช่วยให้เรารู้จักวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงลึกและเกิด ความฉลาดรู้ทางข้อมูล

ตัวอย่างวิธีการตั้งคำถามกับข้อมูลข่าวสารชนิดต่างๆ

1. ตัวเลข Number

ตัวเลขดูปกติหรือไม่ มากน้อยเกินไปหรือเปล่า สัดส่วนการคิดมาจากประชากรแบบไหน ตัวเลขคำนวณที่แน่นอนคือเท่าไร

2. ข้อความ Text

เนื้อหาเป็นต้นฉบับหรือไม่ คนเขียนมี profile ที่น่าเชื่อถือไหม มีหลักฐานหรือข้อมูลสนับสนุนที่น่าเชื่อถือหรือไม่ เช่น twitter มีการตรวจสอบ profile หรืออาจจะเป็นการตรวจสอบแนวทางการตั้งคำถามแทน เช่น ข้อมูลข่าวสารนี้มีจุดประสงค์อะไร ข้อมูลนี้ให้ความเห็นรอบด้านหรือนำเสนอเพียงมุมมองเดียวหรือไม่

3. รูป Photo

รูปเหล่านี้มีที่มาจากไหน เป็นต้นฉบับหรือไม่ มีจุดที่น่าสังเกตบนภาพหรือไม่ อาจตรวจสอบได้ด้วยการเช็กภาพก่อนแชร์ ด้วยเว็บไซต์ต่างๆ เช่น TinEye.com, fotoforensics.com เป็นต้น

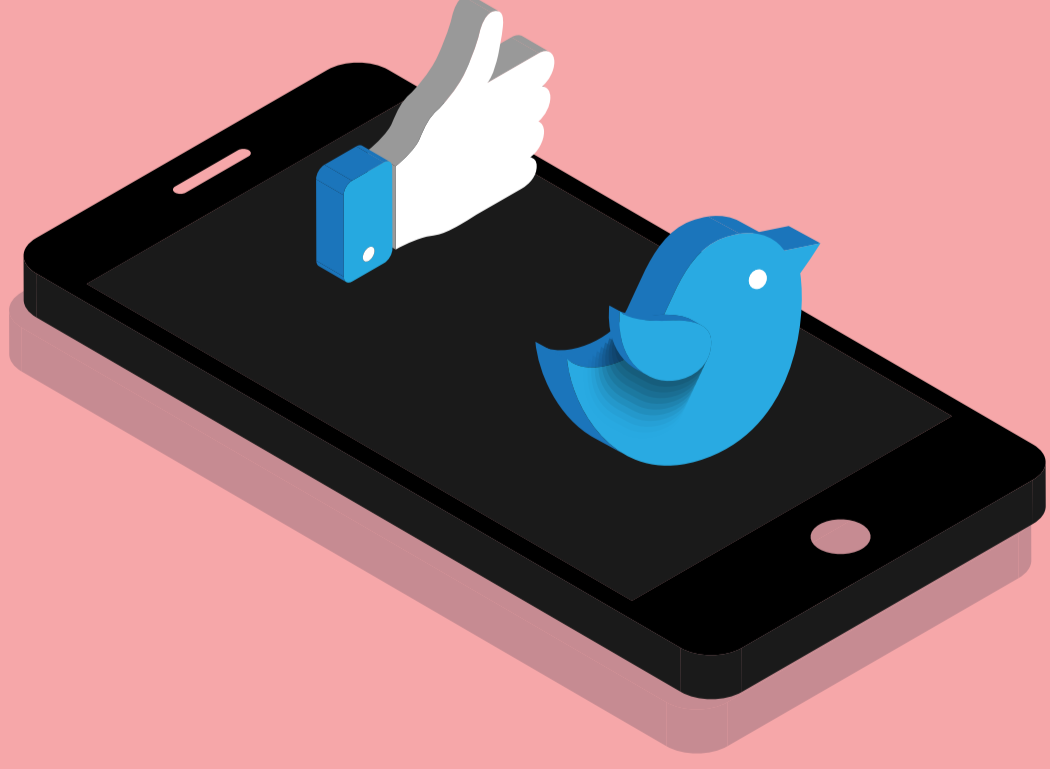
4. ภาพเคลื่อนไหว Video

ภาพเคลื่อนไหวเหล่านี้เป็นไฟล์ต้นฉบับหรือไม่ ผ่านการตัดต่อหรือไม่ อาจตรวจสอบที่มาหรือวันที่อัปโหลดวิดีโอด้วยเว็บไซต์ เช่น YouTube Geo Search เป็นต้น

5. เสียง Audio

ตรวจสอบที่มาและฟังอย่างวิเคราะห์ในเนื้อหาว่า เนื้อหาเป็นคลิปเสียงที่เป็นของจริงหรือไม่ ก่อนที่เราจะนำไปแชร์ต่อควรมั่นใจแล้วว่าคลิปเสียงเหล่านี้เป็นข้อมูลจริง และไม่ก่อให้เกิดการส่งต่อข้อมูลผิดๆ

Data Literacy หรือ ความฉลาดรู้ทางข้อมูลนั้นเป็นเพียงจุดเริ่มต้นที่ทำให้คนหันมาสนใจ 'ความจริง' ที่อยู่ภายใต้ข้อมูลข่าวสารที่คนเราได้รับมากขึ้น สิ่งเหล่านี้เป็นทักษะที่คนในสังคมควรต้องฝึกฝนซึ่งจะทำให้คนในสังคมมีภูมิคุ้มกันจากการได้รับและใช้ข้อมูลมากยิ่งขึ้น ทำให้อนาคตสังคมเกิดการพัฒนาความรู้ด้วยการใช้สติปัญญาแก้ไขปัญหา มากกว่าการใช้อารมณ์แก้ปัญหามา